

ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI İLE EGO SAVUNMA MEKANİZMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILDHOOD MENTAL TRAUMA AND EGO DEFENSE MECHANISMS

Elif Güneri Yöyen¹

Geliş Tarihi: 20.12.2017

Kabul Tarihi: 26.12.2017

Özet

Bu çalışmanın amacı çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ego savunma mekanizmaları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma 2016-2017 eğitim öğretim yılında İstanbul Gelişim Üniversitesi İdari İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde, farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan 1000 öğrenciden elde edilmiştir. Araştırma verileri katılımcı formu, Çocukluk Çağı Travma Ölçeği, Savunma Mekanizmaları ölçekleri kullanılarak toplanmış olup, veriler SPSS 23 paket programında, bağımsız örneklem t testi, regresyon analizi ve pearson korelasyon analizleri yapılarak saptanmıştır. Araştırma sonucunda çocukluk çağı travması olanların travması olmayanlara göre immatür ve navrotik savunma biçimi kullanma düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu; duygusal istismarın ve duygusal ihmalin immatür savunma biçimini pozitif yönlü ve anlamlı bir şekilde; fiziksel istismarın olgun savunma biçimini pozitif yönlü, duygusal ihmalin olgun savunma biçimini negatif yönlü ve anlamlı; fiziksel ihmalin nevrotik savunma biçimini pozitif yönlü ve anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir. Sonuçlar çocukluk çağı travmatik yaşantıları bulunan bireylerin klinik çalışmalarında ego savunma mekanizmalarının işlevsel kullanımlarının güçlendirilmesinde katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Travması, Ego , Savunma Mekanizmaları, İstismar, İhmal.

Jel Codes: I10, I19

Abstarct

The purpose of this study is to examine the relationship between childhood psychological traumas and ego defense mechanisms. The study was carried out in the Faculty of Administrative and Social Sciences of the Istanbul Gelişim University in the 2017-2018 academic year, from 1000 students studying in different departments. Data were collected using Participant Form, Childhood Trauma Scale, and Defense Mechanism scales. Data were analyzed by SPSS 23 package program, independent sample t test, regression analysis and pearson correlation analysis. As a result of the study, it was found that those who had childhood trauma had a significant difference in the level of use of immature and navrotic defense form compared to those without trauma; the form of immune defense of emotional abuse and emotional neglect positively and significantly; the mature defense form of physical abuse is positive, the mature defense form of emotional neglect is negative and meaningful; it has been found that physical neglect predicts the neurotic defense form positively

¹ Yrd. Doç.Dr., İstanbul Gelişim Üniversitesi, eguner@gelisim.edu.tr

and significantly. The results may contribute to strengthening the functional use of ego defense mechanisms in clinical trials of individuals with childhood traumatic experiences.

Key words: *Childhood Trauma, Ego, Defense Mechanisms, Abuse, Neglect.*

Jel Codes: I10, I19

GİRİŞ

İnsanlık tarihinde boyunca yaşanan fakat yakın geçmişte bilimsel olarak incelenen çocukluk çağı travmaları; tıbbi, hukuki, psikolojik ve sosyal bilimlerde (Kairys vd., 2002:644) nedeni, etkileri ve sonuçları itibariyle dikkat çekmektedir (Sicher vd., 2000:660). Çocuk çağı ruhsal travmaları bir başka ismiyle çocukluk istismarı ve ihmali; anne, baba ya da bakıcı gibi bir erişkin tarafından çocuğa yöneltilen, toplumsal kurallar ve profesyonel kişilerce uygunsuz ya da hasar verici olarak nitelendirilen, çocuğun gelişimini engelleyen ya da kısıtlayan eylem ve eylemsizliklerin tümüdür (Ovayolu, 2007:14).

Çocuk istismarı; duygusal istismar, fiziksel istismar, cinsel istismar ve ihmal olarak dört gruba ayrılırken, ihmal de duygusal ve fiziksel olarak iki gruba ayrılmaktadır. Duygusal istismar bir çocuğun ruhsal sağlığını etkileyebilecek (sözel tehdit, alay etme, aşağılayıcı eleştiri gibi) herhangi bir davranış ya da söylem olarak; fiziksel istismar, genelde fiziksel zarar görmeyi de içeren bedensel bütünlüğü bozucu nitelikte fiziksel saldırılar (tokat atma gibi) olarak; cinsel istismar, çocuk ya da ergenin içinde yer aldığı her tür davranış (röntgencilik, genital bölgeye dokunma, ırza geçme gibi) olarak; duygusal ihmal, temel duygusal ve psikolojik ihtiyaçları (sevgi, bağlanma, ilgi gibi) sağlamada yetersizlik olarak ve fiziksel ihmal ise temel bakımla ilgili ihtiyaçları (beslenme, temizlik, eğitim gibi) sağlamada yetersizlik olarak tanımlanmaktadır (Demirci, 2016: 7). Çocukluk çağı travmalarında çocuğa anne, baba veya bir yetişkin tarafından yöneltilen bu eylem ve eylemsizlikler sonucunda, çocuk fiziksel, duygusal, cinsel ve toplumsal olarak zarar görmektedir (Acehan vd., 2013: 591).

Klinik çalışmalar çocukluk çağı travmalarının borderline, paranoid ve pasif agresif kişilik bozukluklarının etyolojisinde (Johnson vd., 2000: 171-187), major depresyonda (Wang vd., 2014: 1154-1166), madde bağımlılıkları, suicidal girişimler, anksiyete bozuklukları ve post travmatik stres bozukluklarının gelişiminde (Cutajar vd., 2010: 813), iki uçlu duygulanım bozukluklarında (Van vd., 2015: 1277), yeme bozukluklarında (Moulton vd., 2015: 167) ve şizotipal bozukluklarda rol oynadığı bilinmektedir.

Savunma biçimleri egonun istenmeyen ve kaygı yaratan durumlardan uzaklaşması işlevinin yanı sıra dürtüsel davranışlar, duygular ve içgüdüsel istekler üzerinde kontrol sahibi olmasını sağlayan psikolojik süreçlere verilen isimdir (Yılmaz vd., 2007:244). Savunma mekanizmaları kavramı ilk olarak Freud'un (1962) "Savunmaların Nöropsikozu" adlı çalışmasında ele alınmıştır. Freud'a (1962) göre savunma mekanizmaları kaygı ve endişe yaratan olaylara karşı bireyin ruhsal olarak kendini korumaya yönelik geliştirdiği mekanizmalardır. Başta bu mekanizmalar patolojik olarak nitelendirilse de daha sonra çatışma durumlarında bilinçdışı olarak kullanılan ve patolojik olmayan genel bir ruhsal mekanizma kategorisinin adı olarak kullanılmıştır (Kaya ve Bozkurt, 2017:124).

Vailant (1977) savunma mekanizmalarını hiyerarşik olarak sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmanın en alt basamağını narsistik ve patolojik savunmalar olarak adlandırmış ve bu savunmaların ilk gelişim dönemlerinde (genellikle beş yaşa kadar) ve ciddi psikopatolojik rahatsızlıklarda kullanıldığını belirtmiştir. İkinci basamakta yer alan olgun olmayan savunmaların (mantığa bürüme, yer değiştirme, vb.) daha çok çocuk ve ergenler ile kişilik bozuklukları ve duygu durum bozuklukları olan kişilerde yaygın olarak kullanıldıkları belirtilmektedir. Üçüncü basamakta yer alan nevrotik

savunmalar (karşıt tepki geliştirme, yapma bozma, vb.), normal yetişkinlerde de kullanılmasına rağmen çoğunlukla obsesif kompulsif bozukluk ve histerik yapıdaki kişiler tarafından ya da stres altında bulunan nevrotik kişiler tarafından kullanılmaktadır (Snarey ve Vailant, 1985). Bu tür savunmalar ruhsal gerginliği göreceli olarak düşürse bile ilişkilerde uzun vadede sorunlara neden olmaktadır. Dördüncü basamakta yer alan olgun savunma mekanizmaları (yüceltme, mizah, vb.) ise daha olumlu bir yapıya sahiptirler. Kökenlerini çoğunlukla olgun olmayan yani olgun olmayan savunmalardan alırlar fakat daha uyuma dönük savunmalardır. Sağlıklı bireyler tarafından kullanılan olgun savunmalar yaşam olaylarıyla baş etmeyi kolaylaştırabilmekte ve ilişkileri olumlu olarak etkileyebilmektedir (Kaya ve Bozkurt, 2017:124).

Literatür incelendiğinde sağlıklı popülasyonda çocukluk çağı travmaları ve savunma mekanizmaları birlikte değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda araştırmanın literatüre katkı sunacağı düşünülmekte olup, çalışmanın problemleri aşağıdaki gibidir.

1. Çocukluk çağı travması ve travma alt tipleri ile savunma mekanizmaları arasında bir ilişki var mıdır?
2. Çocukluk çağı travması olan grup ile olmayan grubun kullandıkları savunma mekanizmaları birbirinden farklı mıdır?
3. Çocukluk çağı travması, savunma mekanizmalarını ne kadar yordayabilir?

YÖNTEM

Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ego savunma mekanizmaları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan bu araştırma, 2016-2017 eğitim öğretim yılında, İstanbul Gelişim Üniversitesi İdari, İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde değişik kademe ve bölümlerde öğrenim görmekte olan 3857 kişilik evrenden, random seçilen 1000 kişilik öğrenci örnekleme ile yürütülmüştür. Araştırmada çalışmanın amacını ve katılımın gönüllülük esasını, katılımcının dilediği zaman araştırmadan çekilebileceğini ifade eden bir üst yazının bulunduğu bilgilendirilmiş katılımcı formu, Çocukluk Çağı Travması Ölçeği ve Savunma Biçimleri Testi ölçekleri kullanılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmış olup, SPSS 23 paket programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde demografik özelliklerin tespiti için tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerde frekans ve yüzde, veri setinin iç tutarlılığı Cronbach alfa katsayısı, çocukluk çağı travması ile savunma mekanizmaları arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek amacıyla Pearson korelasyon analizi, çocukluk çağı travması olan katılımcı bireyler ile olmayan bireylerin savunma mekanizmaları düzeylerini karşılaştırmak için bağımsız örneklem t testi, çocukluk çağı travma düzeyinin savunma mekanizmaları üzerindeki yordayıcılık ilişkisini tespit etmek amacıyla bağımlı değişkenin savunma mekanizmaları ve bağımsız değişkenin çocukluk çağı travmalarının olduğu çoklu doğrusal regresyon modeli analizleri uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Katılımcı Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır: Formun üst kısmında bilimsel etik ilkeler doğrultusunda, araştırmanın amacı açıklandıktan sonra, araştırmanın gönüllülük esasına dayandığı ve katılımcıların diledikleri zaman araştırmadan çekilebilecekleri belirtilmiş ve araştırmanın güvenilirliği açısından cevapların içtenlikle verilmesi bilgileri yazılı olarak belirtilmiştir. Bu yazılı açıklamanın alt kısmında ise katılımcıların demografik değişkenleri olarak cinsiyet ve yaş bilgilerini yazabilecekleri ifadeler oluşturulmuştur.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği: Bernstein ve arkadaşları tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe uyarlama ve geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Şar ve arkadaşları tarafından 2012'de yapılmıştır.

Yirmi sekiz maddeden oluşan ölçek çocukluk çağı istismarıyla ilişkili olarak cinsel, fiziksel, duygusal istismar ve duygusal ve fiziksel ihmal olmak üzere beş alt boyutu kapsamakta olup tüm maddeler 5'li likert tipinde değerlendirilmektedir. Bu ölçek ile çocukluk çağı cinsel, fiziksel, duygusal istismarı ve duygusal ve fiziksel ihmal konuları alan beş alt puan ile bunların birleşiminden oluşan toplam puan elde edilmektedir. Ölçeğin iç tutarlılığını gösteren Cronbach alfa değeri Türkçe uyarlama ve geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında tüm katılımcılardan oluşan grup için (N=123) 0,93 olarak bulunurken, Guttman yarım test katsayısı ise 0,97 olmuştur. Ölçeğin toplam puanının 2 hafta ara ile klinik olan ve olmayan katılımcılar üzerinde yapılan test -tekrar test korelasyon katsayısı ($p < 0,001$, $N=48$) bulunmuştur (Şenkal ve Işıklı, 2015:261).

Savunma Biçimleri Testi (SBT-40): Andrews, Singh ve Bond (1993) tarafından geliştirilen test, bilinç dışı kullanılan savunma mekanizmalarının bilinç düzeyindeki yansımalarını deneysel olarak değerlendiren, toplam 40 madde ve 20 savunmadan oluşan bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Yılmaz ve arkadaşları tarafından 2007'de yapılmış ve iç tutarlılık katsayısı immatür savunmalar, nevrotik savunmalar ve olgun savunmalar için sırasıyla .68, .58, ve .80; test tekrar test tutarlılığı ise, olgun savunmalar için .75, nevrotik savunmalar için .78 ve immatür savunmalar için .85 olarak bulunmuştur (Yılmaz vd., 2007:244).

BULGULAR

Tablo 1. Cinsiyet ve Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	641	64.10
	Erkek	359	35.90
Yaş	18-20 yaş	528	52.80
	21-23 yaş	407	40.70
	24 yaş ve üzeri	65	6.50

Tablo 1'de görüldüğü üzere örneklemin %64.10'u kadın, %35.90'ı erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların %52.80'inin 18-20 yaş aralığında, %40.70'inin 21-23 yaş aralığında ve %6.50'sinin ise 24 yaş ve üzeri olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Ölçeklere İlişkin Güvenilirlik Analizi Katsayıları

	Cronbach's Alpha	N of Items
Savunma Biçimleri ($\alpha=0,843$)		
İmmatür Savunma	,792	24
Nevrotik Savunma	,628	8
Olgun Savunma	,627	8
Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği ($\alpha=0,870$)		
Duygusal İstismar	,665	5
Fiziksel İstismar	,751	5
Fiziksel İhmal	,699	5
Duygusal İhmal	,755	5
Cinsel İstismar	,773	5

Ölçeklere ilişkin güvenilirlik analiz sonuçları incelendiğinde savunma biçimleri ölçeğinin cronbach alfa katsayısı 0.84, savunma biçimleri alt ölçeklerinin 0.62 ile 0.79, çocukluk travma ölçeğinin 0.87, çocukluk çağı travma alt ölçeklerinin cronbach alfa katsayısı 0.66 ile 0.77 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. Çocukluk Çağı Travması ve Travma Alt Tipleri ile Savunma Biçimleri Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi

		Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar	Çocukluk Çağı Travması Toplam Puanı	İmmatür Savunma Biçimi	Olgun Savunma Biçimi	Nevrotik Savunma Biçim
Duygusal İstismar	r	1	,565**	,427**	,431**	,485**	,749**	,204**	-0,035	0,027
	p		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,269	0,394
Fiziksel İstismar	r	,565**	1	,488**	,414**	,531**	,750**	,166**	0,010	0,043
	p	0,000		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,756	0,171
Fiziksel İhmal	r	,427**	,488**	1	,557**	,442**	,786**	,190**	-,066*	,122**
	p	0,000	0,000		0,000	0,000	0,000	0,000	0,036	0,000
Duygusal İhmal	r	,431**	,414**	,557**	1	,314**	,788**	,234**	-,113**	,078*
	p	0,000	0,000	0,000		0,000	0,000	0,000	0,000	0,014
Cinsel İstismar	r	,485**	,531**	,442**	,314**	1	,686**	,163**	0,007	,065*
	p	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000	0,000	0,837	0,040
Çocukluk Çağı Travması	r	,749**	,750**	,786**	,788**	,686**	1	,260**	-,066*	,092**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000	0,037	0,003

Toplam Puanı										
İmmatür Savunma Biçimi	r	,204**	,166**	,190**	,234**	,163**	,260**	1	,337**	,560**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000	0,000
Olgun Savunma Biçimi	r	-0,035	0,010	-,066*	-,113**	0,007	-,066*	,337**	1	,380**
	p	0,269	0,756	0,036	0,000	0,837	0,037	0,000		0,000
Nevrotik Savunma Biçim	r	0,027	0,043	,122**	,078*	,065*	,092**	,560**	,380**	1
	p	0,394	0,171	0,000	0,014	0,040	0,003	0,000	0,000	

Tablo 3 analiz edildiğinde çocukluk çağı travması toplam puanı ile immatür ($r = 0,260$, $p = 0,000$) ve nevrotik savunma biçimi ($r = 0,092$, $p = 0,003$) arasında pozitif yönlü çocukluk çağı travması toplam puanı ile olgun savunma biçimi ($r = -0,066$, $p = 0,037$) arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre çocukluk çağı travması toplam puanı artan bireyin immatür ve nevrotik savunma biçimini kullanma düzeyi artarken olgun savunma biçimi azalmaktadır.

Çocukluk çağı travması alt tipleri ile savunma biçimleri arasındaki korelasyon analizi değerlendirildiğinde ise; duygusal istismar ile immatür savunma biçimi ($r = 0,204$, $p = 0,000$) arasında pozitif, fiziksel istismar ile immatür savunma biçimi ($r = 0,166$, $p = 0,000$) arasında pozitif, fiziksel ihmal ile immatür ($r = 0,190$, $p = 0,000$) ve nevrotik savunma biçimi ($r = 0,122$, $p = 0,000$) arasında pozitif, duygusal ihmal ile immatür ($r = 0,234$, $p = 0,000$) ve nevrotik savunma biçimi ($r = 0,078$, $p = 0,014$) arasında pozitif, cinsel istismar ile immatür ($r = 0,163$, $p = 0,000$) ve nevrotik savunma biçimi ($r = 0,065$, $p = 0,040$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık fiziksel ihmal ile olgun savunma biçimi ($r = -0,066$, $p = 0,036$) arasında, duygusal ihmal ile olgun savunma biçimi ($r = -0,113$, $p = 0,000$) arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Buna göre duygusal ve fiziksel istismar düzeyi arttıkça bireyin immatür savunma biçimi artmakta; duygusal ve fiziksel ihmal düzeyi arttıkça immatür ve nevrotik savunma biçimi artarken, olgun savunma biçimi azalmakta ve son olarak cinsel istismar düzeyi arttıkça immatür ve nevrotik savunma biçimi de artmaktadır.

Tablo 4. Çocukluk Çağı Travmasına Olan ve Olmayan Grubun Savunma Mekanizmalarında Farklılık Olup Olmadığının Tespiti İçin Yapılan Bağımsız Örneklem T Testi

	Toplam İstismar	<i>f</i>	$\bar{X}$	<i>s.s.</i>	<i>t</i>	<i>sd.</i>	<i>p</i>
İmmatür Savunma Biçimi	Yok	532	4,2452	1,18103	-9,448	997,98	0,00
	Var	468	4,9072	1,03484			
Olgun Savunma Biçimi	Yok	532	5,6273	1,41901	1,777	989,783	0,076
	Var	468	5,4706	1,36708			
	Yok	532	5,1801	1,30218	-5,254	998	0,000

Nevrotik Savunma Biçim	Var	468	5,6582	1,57400			
------------------------	-----	-----	--------	---------	--	--	--

Tablo 4 analiz edildiğinde çocukluk çağı travması olanların ($\bar{X}$ =4,91, s.s.=1,03) travması olmayanlara ($\bar{X}$ =4,25, s.s.=1,18) göre immatür savunma biçimi kullanma düzeylerinde (t (997,98)=-9,448, p =0,000) ve çocukluk çağı travması olanların ($\bar{X}$ =5,65, s.s.=1,57) travması olmayanlara ($\bar{X}$ =5,18, s.s.=1,30) göre nevrotik savunma biçimi kullanma düzeylerinde (t (998)=-5,254, p =0,000) anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre çocukluk çağı travması olan bireylerin immatür ve nevrotik savunma biçimini, travması olmayan gruba göre daha yüksek düzeyde kullandıkları söylenebilir.

Tablo 5. Çocukluk Çağı Travmasının Savunma Mekanizmalarının Kullanımı Üzerinde Yordayıcılığına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Model	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	p	Collinearity Statistics	
	B	Std. Hata				Tolerans	VIF
Sabit	4,234	,130		32,456	,000		
Duygusal İstismar	,041	,014	,142	2,892	,004	,822	1,217
Duygusal İhmal	,021	,011	,095	1,947	,042	,822	1,217

Tablo 5 analiz edildiğinde oluşturulan modelde değişkenler arası oto korelasyon olmadığı (DW=1,940) ve çoklu doğrusal bağlantı sorunu (VIF=1,217, Tolerans=0,822) bulunmadığı tespit edilmiştir. Oluşturulan modelin anlamlı olduğu ve açıklama gücünün %4,1 olduğu tespit edilmiştir. (F =10,295, R^2 =0,041, p =0,000). Modelde duygusal istismarın (β =0,142, t =2,892, p =0,000) ve duygusal ihmalin (β =0,095, t =1,947, p =0,042) immatür savunma biçimini pozitif yönlü ve anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. Çocukluk Çağı Travmasının Olgun Savunma Mekanizmalarının Kullanımı Üzerinde Yordayıcılığına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Model	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	p	Collinearity Statistics	
	B	Std. Hata				Tolerans	VIF
Constant	5,818	,178		32,669	,000		
Fiziksel İstismar	,058	,024	,120	2,435	,015	,820	1,219
Duygusal İhmal	-,054	,015	-,176	-3,563	,000	,820	1,219

Tablo 6’da görüldüğü üzere oluşturulan modelde değişkenler arası oto korelasyon olmadığı (DW=1,841) ve çoklu doğrusal bağlantı sorunu (VIF=1,219, Tolerans=0,820) bulunmadığı tespit edilmiştir. Oluşturulan modelin anlamlı olduğu ve açıklama gücünün %2,7 olduğu tespit edilmiştir. ($F = 6,870$, $R^2 = 0,027$, $p = 0,001$). Modelde fiziksel istismarın ($\beta = 0,120$, $t = 2,435$, $p = 0,015$) olgun savunma biçimini pozitif yönlü, duygusal ihmalin ise ($\beta = -0,176$, $t = -3,563$, $p = 0,000$) olgun savunma biçimini negatif yönlü ve anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7. Çocukluk Çağı Travmasının Nevrotik Savunma Mekanizmalarının Kullanımı Üzerinde Yordayıcılığına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Model	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	p	Collinearity Statistics	
	B	Std. Hata				Tolerans	VIF
(Constant)	5,100	,142		36,011	,000		
Fiziksel ihmal	,036	,016	,106	2,349	,019	1,000	1,000

Tablo 7 analiz edildiğinde oluşturulan modelde değişkenler arası oto korelasyon olmadığı (DW=1,799) ve çoklu doğrusal bağlantı sorunu (VIF=1,00, Tolerans=1,00) bulunmadığı tespit edilmiştir. Oluşturulan modelin anlamlı olduğu ve açıklama gücünün %1,1 olduğu tespit edilmiştir. ($F = 5,516$, $R^2 = 0,011$, $p = 0,019$). Modelde fiziksel ihmalin ($\beta = 0,106$, $t = 2,349$, $p = 0,019$) nevroitik savunma biçimini pozitif yönlü ve anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın sonuçları kullanılan istatistiksel yöntemler ile değerlendirildiğinde üç ana başlıkta değerlendirilebilir. İlk değerlendirme korelasyon analizinden elde edilen bulguları içermektedir. Buna göre çocukluk çağı travması ile immatür ve nevrotik savunma biçimi arasında pozitif yönlü, olgun savunma biçimi arasında ise negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocukluk çağı travmaları alt tipleri değerlendirildiğinde; duygusal istismar ile immatür savunma biçimi arasında pozitif, fiziksel istismar ile immatür savunma biçimi arasında pozitif, fiziksel ihmal ile immatür ve nevrotik savunma biçimi arasında pozitif, duygusal ihmal ile immatür ve nevrotik savunma biçimi arasında pozitif, cinsel istismar ile immatür ve nevrotik savunma biçimi arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık fiziksel ve duygusal ihmal ile olgun savunma biçimi arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bulgular çocukluk çağı travması puanı yükseldikçe immatür ve nevrotik savunma biçimlerinin de yükseldiği, olgun savunma biçimlerinin ise azaldığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın ikinci sonucu bağımsız örneklem t testi ile çocukluk çağı travması olan grup ile olmayan grubun karşılaştırılmasından elde edilen; çocukluk çağı travması olanların travması olmayanlara göre immatür ve nevrotik savunma biçimini kullanma düzeylerinin, çocukluk çağı travması olmayanlara göre daha yüksek düzeyde kullandıklarının istatistiki olarak anlamlı bir fark yaratmış olmasıdır.

Araştırmanın son bulgusu ise çocukluk çağı travmasının savunma mekanizmaları üzerindeki açıklayıcılık gücünü değerlendirmek üzere yapılan çoklu regrasyon analizlerinden elde edilmiştir. Analiz sonucunda duygusal istismarın ve duygusal ihmalin immatür savunma biçimini pozitif yönlü ve anlamlı bir şekilde; fiziksel istismarın olgun savunma biçimini pozitif yönlü, duygusal ihmalin olgun savunma biçimini negatif yönlü ve anlamlı; fiziksel ihmalin nevrotik savunma biçimini pozitif yönlü ve anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir.

Bulgular literatür ile uyumludur. Alan yazını incelendiğinde; yansıtma, pasif saldırganlık, dış vurma, yalıtma, değersizleştirme, otistik fantezi, inkar, yer değiştirme, disosiyasyon, bölünme, mantığa bürüne ve bedenselleştirme savunma biçimlerinin ortak adı olarak immatür savunmalar ile yapma-bozma, yapay özgecilik, idealleştirme, karşıt tepki geliştirme savunma biçimlerinin ortak adı olarak nevrotik savunmaların (Andrews vd., 1993:181), erken çocukluk yıllarına temellendiği, ciddi ruhsal psikopatolojilerde bir savunma biçimi olarak kullanıldığı, stres, kaygı ve korkularda egoyu korumaya yönelik bir işlev gördüğü (Kaya ve Bozkurt, 2017:124-145), depresif yakınma düzeyi ile olgun savunma mekanizmaları arasında negatif bir ilişki ve immatür savunma mekanizmaları ile pozitif bir ilişkinin olduğunu, depresif yakınmaların şiddeti arttıkça adaptif davranışlara yönelik olan olgun savunma mekanizmalarının kullanımının azaldığı ve yıkıcı davranışlara yönelik olan immatür savunma mekanizmalarının kullanım sıklığının arttığı, anksiyete duyarlılığı veya anksiyete bozukluğu olan bireylerde ise nevrotik savunmaların kullanımının pozitif bir ilişkisi olduğu bilgisi yer almaktadır (Corruble vd., 2004:285; Kipper vd., 2004:58). Literatürde çocukluk çağı travması ile anksiyet bozuklukları ve depresyon arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Andrews vd., 2000: 69; [Grossman vd., 2017: 86](#); Halligan vd., 2003:419-431).

Çocuğa yönelik en ağır şiddet istismar ve ihmaldir. Bir şiddet türü olarak istismar ve ihmal acı veren travmatik bir durumdur ve izleri yaşam boyunca sürer. Bu bağlamda savunma mekanizmalarının hayatın zorluklarıyla başa çıkmak ve psikolojik anlamda kendini korumak amaçlı olduğu (Yılmaz, 2016:83), kişinin içten ve dıştan gelen kaygı yaratabilecek tehlikelere karşı otomatik olarak kullanıldığı (Brody ve Carson, 2012: 765) ve bireyin yaşadığı kaygı, suçluluk, üzüntü, utanç, aşağılanma gibi kişiye acı veren duyguların hafifletilmesine yardımcı olduğu (Clark, 1991: 579)

bilgileri birlikte değerlendirildiğinde, travmatik olayların mağdurlarının sağlıklı bireylerin kullandıkları olgun savunma biçimlerini (Kaya ve Bozkurt, 2017) kullanamamaları anlamlıdır. Araştırma sonuçları klinik çalışmalarda çocukluk çağı travmatik yaşantısı bulunan bireylerin savunma biçimlerinin immatür ve nevrotik savunma biçimlerden, olgun savunma biçimlerinin kullanılmasına yönelik yapılandırılmasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

SUMMURAY

The purpose of this study is to examine the relationship between childhood psychological traumas and ego defense mechanisms. The study was conducted in the Faculty of Administrative Economics and Social Sciences of the Istanbul Gelişim University in the academic year of 2016-2017, from 1000 students studying in different departments. Data were collected using participant form, Childhood Trauma Scale, and Defense Mechanism scales. Data were analyzed by SPSS 23 package program, independent sample t test, regression analysis and pearson correlation analysis. The results of the research can be evaluated in three main headings when evaluated by the statistical methods used. The first evaluation includes findings from correlation analysis. According to this, there was a positive relationship between childhood trauma and immature and neurotic defense form, and a negative and significant relationship between mature defense form. When subtypes of childhood traumas are evaluated; positive between emotional abuse and immature defense style, positive between physical abuse and immune defense style, positive between physical neglect and immature and neurotic defense style, positive between emotional neglect and immature and neurotic defense style, positive between sexual abuse and immature and neurotic defense style directional and meaningful relationship. On the other hand, there was a negative and significant relationship between physical and emotional neglect and mature defense style. As bulimic childhood score increases, immature and neurotic forms of defense rise and mature defense forms decrease.

The second outcome of the study was the independent sample t test, which was obtained by comparing the group with the childhood trauma group and the non-trauma group. It is statistically significant that the level of use of immature and neurotic defense form according to those who are not traumatized in childhood trauma is higher than those who do not have childhood trauma.

The final finding of the study was derived from multiple regression analyzes conducted to assess the explanatory power of the defensive mechanisms of childhood trauma. As a result of the analysis, the way of immature defense of emotional abuse and emotional neglect positively and meaningfully; the mature defense form of physical abuse is positive, the mature defense form of emotional neglect is negative and meaningful; it has been found that physical neglect predicts the neurotic defense form positively and significantly.

Findings are consistent with the literature. When the field literature is examined; immersion defenses, artificial altruism, idealization, counter reaction development defense forms as common names of reflection, passive aggression, outpacing, isolation, disunity, autistic fantasy, denial, displacement, dissociation, division, a negative relationship between depressive complaints and mature defense mechanisms and a positive relationship with immature defense mechanisms, in which neurotic defenses as a common name are based on early childhood years, used as a form of defense in serious psychiatric psychopathologies, functioning as a guard against stress, anxiety and fear in fear , as the severity of depressive complaints increases, the use of mature defense mechanisms for adaptive behaviors decreases and the frequency of use of immune defense mechanisms for destructive behaviors increases, and that the use of neurotic defenses is a positive

relationship for individuals with anxiety sensitivity or anxiety disorders. There are studies in the literature that show the relationship between childhood trauma and anxiety disorders and depression.

The most severe violence against children is abuse and neglect. As a form of violence, abuse and neglect are a painful traumatic situation, and traces of life continue through life. In this context, defense mechanisms are used to cope with the challenges of life and to protect themselves in a psychological sense, that information is automatically used against internal and external threats and that it helps alleviate the painful feelings of anxiety, guilt, sadness, shame, it is meaningful that the victims of traumatic events can not use the mature defense forms used by healthy individuals.

KAYNAKÇA

Acehan S., Bilen A., Ay M. O., Gülen M., Avcı A. ve İçme F. (2013), “Çocuk İstismarı ve İhmalinin Değerlendirilmesi”, **Archives Medical Review Journal**, S 22, s: 591-614.

Andrews B. , Brewin R. C. , Rose S., Kirk M. (2002), “Predicting PTSD Symptoms İn Victims Of Violent Crime:The Role Of Shame, Anger, And Childhood Abuse”, **Journal of Abnormal Psychology**, S. 109, s: 69-73.

Andrews G., Singh M., Bond M. (1993), “The Defense Style Questionnaire”, **The Journal of Nervous and Mental Disease**, S 4, s:181- 194.

Aslan Y. H. (2016) “Bir Derleme: Benlik Kavramına İlişkin Bazı Yaklaşımlar Ve Tanımlamalar”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, S 48, s: 83-84.

Brody S. ve Carson C. M.,(2012), “Brief Report: Self-Harm İs Associated With İmmature Defense Mechanisms But Not Substance Use İn A Nonclinical Scottish Adolescent Sample”, **Journal of Adolescence**, S 35, s: 765–767.

Clark J.A., (1991), “Psikolojik Danışmada Savunma Mekanizmalarının Tanınması Ve Şekillendirilmesi”, Hakan Ersever (çev.), **Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, C 25, S 2, s: 579-596.

Corruble M., Bronnec M., Hardy P., (2004), “Defense Styles İn Depressed Suicide Attempters”, **Psychiatry and Clinical Neurosciences**, S 58, s: 285-288.

Cutajar C. M., Mullen E.P., Ogloff R.P. J., Thomas D. S., Wells L. D., Spataro J., (2010), “Psychopathology in a large cohort of sexually abused children followed up to 43 years”, **Child Abuse Negl**, S 34, s: 813-822.

Demirci Kadir, (2016), “Çocukluk Çağı Travmaları Ve Obsesif Kompulsif Belirtilerin İlişkisinin İncelenmesi”, **Journal of Mood Disorders (JMOOD)**, C 6, S 1, s:7-13.

Grossman K.F., Spinazzola J., Zucker M., Hopper E., (2017), “Treating Adult Survivors Of Childhood Emotional Abuse And Neglect: A New Framework”, **American Journal of Orthopsychiatry**, C 87, S 1, s: 86-93.

Halligan L.S., Michael T., Clark M.D., Ehlers A. (2003), “Posttraumatic Stress Disorder Following Assault: The Role Of Cognitive Processing, Trauma Memory And Appraisals”, **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, C 71, S 3, s: 419-431.

Johnson J., Smailes M.E., Cohen P., Brown J., Bernstein P.D., (2002), "Associations Between Four Types Of Childhood Neglect And Personality Disorder Symptoms During Adolescence And Early Adulthood: Findings Of A Community-Based Longitudinal Study", **Journal of Personality Disorders**, C 14, S 2, s:171-187.

Kairys S., Alexander R., Block R., (2002), "When Do Inflicted Skin Injuries Constitute Child Abuse?", **Pediatrics**, S 110, s: 644-645.

Kaya A., Bozkurt B., (2017), "Kadercilik Eğilimi İle Özyeterlik İnancı Ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", **Ege Eğitim Dergisi**, C 18, S 1, s: 124-145.

Kipper L., Blaya C., Teruchkin B., Heldt E., Isolan L., Mezzomo K., (2004), "Brazilian Patients With Panic Disorder: The Use Of Defense Mechanisms And Their Association With Severity", **Journal of Nervous and Mental Disorders**, S 192, s:58-64.

Moulton S., Newman E., Power K., Van S., Day K., (2015), "Childhood Trauma And Eating Psychopathology: A Mediating Role For Dissociation And Emotion Dysregulation?", **Child Abuse & Neglect**, S 39, s:167-174.

Ovayolu N., Uçan Ö., Serindağ S., (2007), "Çocuklarda Cinsel İstismar Ve Etkileri", **Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi**, C 2, Sayı 4, s. 14-22.

Sicher P., Lewis O., Sargent J., (2000), "Developing Child Abuse Prevention, Identification And Treatment Systems In Eastern Europe", **J Am Acad Child Adolesc Psychiatry**, S 39, s: 660-667.

Şenkal İ., Işıklı S., (2015), "Çocukluk Çağı Travmalarının Ve Bağlanma Biçiminin Depresyon Belirtileri İle İlişkisi: Aleksitiminin Aracı Rolü", **Türk Psikiyatri Dergisi**, C 26, Sayı 4, s:261-67.

Van M.N., Wiesma V., Nelt G., Van C.Z., (2014), "Childhood Trauma Is Associated With A Specific Admixture Of Affective, Anxiety, And Psychosis Symptoms Cutting Across Traditional Diagnostic Boundaries", **Psychological Medicine**, C 45, S 6, s:1277-1288.

Velikonja T., Fisher L.H., Mason O., Johnson S., (2015), "Childhood Trauma And Schizotypy: A Systematic Literature Review", **Psychological Medicine**, Cilt 45, Sayı 5, s: 947-963.

Wang L., Dai Z., Peng H., Tan L., Ding Y., Zhong H.E., (2014), "Overlapping And Segregated Resting-State Functional Connectivity In Patients With Major Depressive Disorder With And Without Childhood Neglect", **Human Brain Mapping**, C 35, S 4, s:1154-1166.

Yılmaz N., Gençöz T., Ak M., (2007), "Savunma Biçimleri Testi'nin Psikometrik Özellikleri: Güvenilirlik Ve Geçerlilik Çalışması", **Türk Psikiyatri Dergisi**, C 18, S 3, s:244-253.